

Nr 177.

Av herr **Wedin**, om ändringar i gällande tullsatser å råg m. m.

Dyrtidsproblemet, ett av de mest framträdande spörsmål bland våra sorgligt försummade sociala frågor, gör sig, genom det allt mer och mer framträdande existensbekymmer, varav så många nedtyngas, påmint på ett sådant sätt, att dess lösande icke längre kan undanskjutas.

Det kan tvistas dels om orsaken till prisförhöjningen och dels om de åtgärder, som böra vidtagas för att kunna avhjälpa missförhållandena, just därför att orsaken torde vara mer än en. Ett är dock säkert, vilket icke torde kunna bortresoneras, att den å våra huvudsakliga förnödenhetsartiklar uti vår hushållning vilande skatt i form av tull utgör den stora orsaken till de uppskruvade priserna.

I en vid förra riksdagen av mig m. fl. framburen motion om ändring i gällande tullsatser å råg m. m. har framhållits den verkan tullen spelat in å de stigande priserna. Jag tillåter mig åberopa denna motivering, vilken härmed följer. Ty om än en del andra orsaker till de stigande priserna på de flesta trakter på jorden kunna påvisas, så kunna de dock icke bortförklara det förhållandet, att priserna i en del varandra närbelägna länder äro så ofantligt olika och att de i ett land med tullar, för de tullbelagda varornas vidkommande, i regel med tullens belopp överstiga världsmarknadens pris för vederbörande vara. Detta i alla länder med tullar iakttagna förhållande visar, att tullsatserna verka fördyrande på den förtullade varan. En jämförelse mellan priserna i Sverige och England eller bara med Danmark visar, huru stark denna fördyring är för vårt lands vidkommande.

Delvis äro dessa tullar tillkomna av s. k. statsfinansiella hänsyn. Det heter, att staten får så lätt penningar genom att lägga tull på

de eller de varorna. Men staten får ej så lätt inkomster på detta sätt; det är endast vissa medborgaregrupper, som slippa lätt undan från de skattebördor, de rätteligen skulle bära i förhållande till sin förmögenhet och inkomst. I stället för att taga ut skatten direkt, så att skattebördorna fördelades på samhällsmedlemmarna efter deras förmögenhet och inkomst, tar man ut den på indirekt väg. Skattebördorna komma så att gå ut på huvud, men ej som mantalspengarna på varje vuxen medborgare, utan de fördelas även på barnen. Följden därav är, att en familjefader, som förut är betungad med stora samhälleliga bördor, i det han har att sörja för sina barns uppfostran, får betala allt större skatter, ju flera barn han har att fostra upp, d. v. s. ju mer betungad han redan är. Ett sådant skattesystem är orättfärdigt och verkar samhälleligt demoraliserande, i det att de förmögna vänja sig vid att slippa undan de drygaste bördorna och de, på vilka dessa bördor då måste kastas, känna sig orättvist behandlade av dem, som ha makten i samhället.

Vidare äro en del av dessa tullsatser tillkomna i syfte att vara s. k. skyddstullar, d. v. s. ingrepp i den allmänna samfärdseln folken emellan till fördel för enskilda, vilka till avsalu tillverka den vara, som är belagd med tullen i fråga. Vill man införa denna vara utifrån, så får man, då den passerar landets gränser, betala tullens belopp. Vill man köpa den inom landet tillverkade varan, så tar producenten av varan i de flesta fall ett pris, som med tullens belopp överstiger världsmarknadens. I varje fall blir varan fördyrad.

Dessa skyddstullar angivas skola hjälpa upp landets näringsliv. Tänker man ej efter vad handel är, nämligen ett byte av produkt och prestation mot produkt och prestation, så synes detta argument vid första ögonkastet ha ett visst berättigande, så till vida som det visat sig, att i skydd av tullmuren kunna uppstå former av produktivt liv, som icke funnits före tullarnas tillkomst och måhända icke uppstått dem förutan.

Men då man ser efter, finner man lätt, att de bakom detta skydd tillverkade produkterna i regel äro fördyrade med tullens belopp. Konsumenterna få betala en avgift till producenten för att denne skall kunna upprätthålla sin verksamhet. Men detta är ej någon ökning av näringslivet, endast en förskjutning inom detsamma, ja, det kan innebära en betydande förlust för näringslivet i dess helhet. Den bonde, som förr från sitt hushåll måst utföra 100 kilogram smör för att kunna dit införa ett visst jordbruksredskap, måste nu

för att få samma redskap utföra 150 kilogram smör eller där bortåt. Sammalunda med allt vad han behöver i mat-, redskaps- och klädväg i förtullade varor. Men härigenom uppkommer endast ett beskattande av den självbärande produkten till förmån för den, som icke kan eller vill stå på egna ben; konsumenten berövas till fördel för andra en del av ersättningen för de varor, som han utför från sitt jordbruk, sitt hem eller sin fabrik.

Denna form för understöd, om nu sådant i något fall skall betalas, är olycklig. Den för understödet beskattade får inte veta vad han betalar och det är nästan lika omöjligt för det allmänna att kontrollera, hur stort det givna understödet är och hur det användes av den, som kommit i åtnjutande av detsamma.

Vad jordbruket i Sverige beträffar har det ej visat sig, att det understöd, som en del av landets godsägare och storbönder fingo genom spannmålstullarna, verkat i avsett syfte. Sveriges jordbruks framsteg under tullskyddsperioden äro icke större än framstegen för jordbruket i de länder, vilka, under tiden varit utan tullskydd, som Holland och Danmark m. fl. Se vi t. ex. på nyodlingarna i vårt land med dess massor av ouppodlad jord, så finna vi av den officiella statistiken, att de 1871 angivas till 13,672 hektar och 1887 voro de 12,516 hektar. År 1888 kommo spannmålstullarna och nu kunde man väl ha rätt att vänta att dessa nyodlingar skulle ta fart, då det ju sades, att spannmålsodlingen skulle bli mer lönande, sedan den premierats med en skyddstull, vilken gav den, som odlade spannmål till avsalu, rätt att kräva upp en skatt av den, som måste köpa sådan. Men nyodlingarna sjönko till 7,472 har år 1895. År 1910 voro de nere i 5,917 har.

Men priserna ha ökats dess mer. En blick på dem i de skilda länderna visar, hur ofantligt mycket högre de äro i länder med spannmålstullar än i de, som äro utan sådana. Verkan av dessa tullar är, att en del av de förmögnaste hemmen får in skatter, de flesta andra få ge skatt till dessa förmögna, och i en del av de fattiga hemmen, där det redan förut är knappt om brödet, uppstår undernäring, hämmad kropps- och själsutveckling för barnen blir i många fall följden.

Undertecknad hemställer därför,

att Riksdagen måtte besluta att göra följande ändringar i nu gällande tulltaxa:

tullen å råg, vete och korn; ävensom ärter och bönor, tjänliga till människoföda, 2 kronor per 100 kilogram;

havre; ävensom vicker, sojabönor samt andra ärter och bönor, ej till nästföregående rubrik hänförliga, fria;

malt, även krossat, 100 kilogram 3 kronor 50 öre;

majs, fri;

mjöl och gryn, alla slag; ävensom mjöl av arrowrot och andra vegetabilier, ej till annan rubrik hänförligt, 100 kilogram 3 kronor 50 öre.

Stockholm den 26 januari 1914.

A. J. Wedin.
